

Kedves Gyuri bácsi!

Nagyon szégyelem magam, hogy hosszú évekig nem hallattam magamról, és most, amikor bajban vagyok, mégis tehozzád fordulok. De ne hidd, hogy azért maradtam távol, mintha megszüntem volna tisztelőd lenni, vagy kiléptem volna egy percre is abból a szellemi zónából, mely a te munkásságodból sugárzik. Az volt a tervem, hogy végre, amikor én is "mutatni" tudok valamit, meghivlak az ide mellékelte darab bemutatójára, ami a Vigszínházban január 15.-re volt kitűzve. Ebből, azt hiszem, már tudod, hogy a darabot betiltották.

Még hozzá nagyon otromba és megalázó körülmények között. Ez a groteszk játék afféle "főművem", írói pályám összefoglalása. Eddig nemcsak irótársaimnál volt nagyon őszinte ~~mai~~ sikere, hanem a felettes hatóságoknál is. A Tanácsnál /ami a Vigszínház fölöttes szerve/ lelkesedtek érte, a minisztérium is elfogadta, sőt Bizó Gyula levelet irt, és ifjusági előadásra engedélyezte a darabot. Aztán, tíz nappal ezelőtt, ugyanez a Bizó kimondta a minisztérium vétóját.

Elmentem Orbán elvtárshoz, aki összefoglalta a darab bűnlajstromát, s az ötvenes évekre emlékeztető, teljesen voluntarista belemagyarázások hangzottak el. Például, hogy egyenlőségi jelet teszek a felszabadulás előtt és után történtek, a fasisták és kommunisták között, és más efféle képtelenségek. Rágalmakkal vitatkozni sem lehet. Tudomásul vettem a betiltást, de néhány nappal ezelőtt, mint utolsó szalmaszálhoz, Acél elvtárs hoz vittem föl a darabot, aki nem ígért semmit, csak azt, hogy a hét végére elolvassa.

Bátor vagyok téged is erre kérni. Ennél messzebb nem is merek menni, bár tudom, hogy milyen sokat jelentett a te pusztá megjelenésed Jancsó és Bacsó Péter betiltott filmjeinél - melyeket éppen tegnap mégiscsak engedélyeztek. Az én groteszk szemléletem persze más, de azt hiszem, a történelem szemléletem nincs messze Jancsóétól, bár az én derülátóm alkatom világosan optimista kicsengést ad a darabnak, ami a betiltást még értelmetlenebbé teszi.

Kérlek, ha nincs olvasni időd, tekintsd meg nem történtnek kérésemet. De ha mégis elolvasod, és írásom véletlenül megnyeri tetszésedet, akkor, ebben a kritikus órában, egyetlen szavad is sorsdöntő lehet. Ez a magyarázata annak, hogy félretéve minden illemt, kétségbeesésemben hozzád fordulok.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Őszinte hived

Erőssy István